

3. Тарасенкова Н. А., Акуленко І. А., Данько О. А., Коломієць О. М., Богатирьова І. М., Сердюк З. О. Самостійні та контрольні роботи з алгебри. 8 клас : Навч. посібник для 8 класів НУШ. К. : УОВЦ «Оріон».
4. Тарасенкова Н. А., Акуленко І. А., Данько О. А., Коломієць О. М. Формування предметних компетентностей. Алгебра, 8 кл. Збірник К-задач : Навч. посіб. К. : УОВЦ «Оріон».
5. Тарасенкова Н. А., Акуленко І. А., Данько О. А., Коломієць О. М., Богатирьова І. М., Сердюк З. О. Перевірка предметних компетентностей. Алгебра, 8 кл. Збірник завдань для оцінювання навчальних досягнень учнів: навч. посіб. К. : УОВЦ «Оріон».
6. Тарасенкова Н. А. Щоденник самооцінювання навчальних досягнень з алгебри учня/учениці 8 класу : Навч. посіб. К. : УОВЦ «Оріон».
7. Тарасенкова Н. А., Акуленко І. А., Данько О. А., Коломієць О. М. На допомогу вчителю математики 8 класів Нової української школи : Метод. посіб.; за ред. Н. А. Тарасенкової. К. : УОВЦ «Оріон».
8. Тарасенкова Н. А. Журнал спостережень: е-таблиця для фіксації поточних та підсумкових обов'язкових результатів навчання алгебри учнів 8 класів згідно з Державним стандартом базової середньої освіти. [Електронний ресурс]. Черкаси.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ГЕОГРАФІЇ У 8-МУ КЛАСІ НУШ

Т. Г. Назаренко

*завідувач відділу навчання географії та економіки,
д. п. н., ст. наук. сп.*

При вивченні географії у 8-му класі в закладах загальної середньої освіти будуть реалізовані такі завдання: вивчення різноманітних компонентів географічної оболонки Землі; вироблення практичних умінь і навичок дослідження просторової природної різноманітності із використанням картографічних матеріалів та геоінформаційних технологій; формування цілісної природничо-наукової картини світу із виявленням причинно-наслідкових зв'язків між природним середовищем і діяльністю людини; розвиток ключових компетентностей, контроль за навчальною діяльністю учнів/учениць з географії.

У 8 класі курс «Географія» охоплює 4 розділи:

Розділ I. «Картографічний образ України» знайомить учнів з темами: «Україна на картах світу, Європи», «Географічні карти України» та «Топографічні карти».

Розділ II. «Природа України» передбачає ознайомлення з темами: «Рельєф, тектонічна та геологічна будова, мінеральні ресурси», «Клімат і кліматичні ресурси», «Води суходолу і водні ресурси», «Ґрунти», «Рослинність і тваринний світ України», «Природні комплекси (ландшафти)».

Розділ III «Природокористування» охоплює теми: «Природні умови» та «Природні ресурси як чинник суспільного розвитку».

Розділ IV. «Простір – територія – держава» передбачає ознайомлення з темами: «Українська держава» та «Політична карта світу».

Вивчення географії у 8 класі цілеспрямоване на формування науково-географічної картини своєї держави як складника світової спільноти держав на основі комплексного її вивчення. Цей курс допомагає учневі/учениці усвідомити себе громадянином України, сформуванати знання про її природні умови та ресурси, усвідомити себе невід'ємною частиною української нації та власну відповідальність за існування, відчути себе справжнім патріотом держави.

Важливим принципом побудови змісту курсу є інтеграція, що реалізується у поєднанні фізико-географічних складників під час вивчення природи України з урахуванням уже здобутих знань про природу материків і океанів з курсу географії, що вивчався у 7 класі.

Діяльнісний підхід систематично впроваджується у формі самостійної роботи, яка є обов'язковим елементом кожного навчального заняття. Вона вимагає вирішення завдань про способи розвитку пізнавальної та творчої діяльності учнів/учениць. Самостійна робота на уроках вимагає від учнів/учениць активного мислення, застосування раніше одержаних знань і вмінь.

Курс має чітку практичну спрямованість, що реалізується під час проведення досліджень, виконання практичних робіт і вправ, створення моделей, розв'язання ситуативних, проблемних, аналітичних завдань, роботи з навчальною та науково-популярною літературою, цифровими ресурсами тощо. Такий підхід сприяє розвитку наскрізних умінь: критично і системно мислити, висловлювати та логічно обґрунтовувати власну думку, творчо діяти, проявляти ініціативу, приймати рішення, розв'язувати завдання, вирішувати проблеми самостійно та у співпраці з іншими.

На початку кожного уроку доцільно актуалізувати увагу на термінах і поняттях, які будуть розглядатися на ньому і вже знайомі учням/ученицям. При цьому варто оголосити проблемне питання або ж навіть запропонувати їм висунути власну наукову гіпотезу. Ми рекомендуємо будувати подібні завдання за таким планом: перше запитання репродуктивне (де розташовані гори Карпати?), друге – проблемне (яка причина утворення гір Карпат?), третє – практичного характеру (нанесіть на контурну карту гори Карпати і їх найбільшу верхівку Говерлу). Ці три рівні запитань при формуванні географічних знань (пізнання, з'ясування причин і трансформація здобутих знань у практику).

Вивчення географії у 8 класі є не тільки джерелом нових відомостей про природу України, а й базою формування гуманістичного світогляду, виховання екологічної культури. Даний курс активізує учнів/учениць на участь у прийнятті рішень з питань громадського контролю по збереженню і заощадливому використанню природних ресурсів.

Викладаючи географію у 8-му класі вчитель самостійно розподіляє навчальний час для формування очікуваних результатів навчання, з урахуванням здібностей і навчальних можливостей учнів/учениць, їх інтересів, для тематичного оцінювання, уроків систематизації та узагальнення, уроків-екскурсій, реалізації проєктної діяльності тощо.

Річну кількість годин на курс «Географія» у 8-му класі визначає заклад освіти, в межах зазначеного у Типовому навчальному плані діапазону навчального

навантаження, але це як правило 2 години на тиждень.

До цього курсу підготовлені навчальна програма, підручник, робочі зошити для поточного та тематичного оцінювання, зошит для практичних робіт, календарне планування:

<https://pidruchnyk.com.ua/2980-geografiia-groma-8-klas-2025.html>

<https://yakistosviti.com.ua/bazova-serednia-osvita/heohrafiia>

<https://www.schoollife.org.ua/kalendaro-tematychne-planuvannya-urokiv-geografiyi-8-klas-nush-nova-ukrayinska-shkola>

http://osvita-center.com.ua/catalog/8-klas/pryrodoznnavstvo-geografiya_3/groma-v-d-geografiya-8-kl-zosh-dlya-pot-ta-tem-otsin-prakt-rob-nova-programa-isbn-978-966-983-051-7/

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ НА 2025-2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК ЩОДО НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ В 7-8 КЛАСАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

К. М. Задорожний

*провідний науковий співробітник відділу біологічної,
хімічної та фізичної освіти, к.б. н.*

У 2025/2026 навчальному році вивчення біології у 7-х класах продовжитися, а у 8-х класах вперше буде здійснюватися за Державним стандартом базової середньої освіти (2020 р.) та Типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (2021 р.). Опанування предметом «Біологія» спирається на базові знання отримані в курсі «Пізнаємо природу», з яким учні познайомилися у 5-6 класах. А у 8 класі також на матеріали курсу «Біологія» 7 класу.

Заклад освіти може обирати кількість тижневих навчальних годин. Для природничої галузі (біологія, географія, фізика, хімія) в межах від загальної мінімальної (7 год) до загальної максимальної (9 год). Але для біології бажано забезпечити наявність рекомендованої кількості годин, 2,5 год на тиждень.

Модельні навчальні програми з біології (7-9 класи) розміщені на сайті МОН України: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>. На даний момент заклади середньої освіти можуть використовувати для роботи три модельні програми з біології (автори Соболев, Балан та ін., Самойлов та ін).

Зважаючи, що модельні навчальні програми з біології не містять розподілу навчального часу на вивчення окремих тем, учителі мають зробити це самостійно в тематично-календарному плануванні або у навчальній програмі. Навчальну програму розробляють у тому разі, якщо вчитель / вчителька вважатиме, що в умовах закладу освіти / класу досягти очікуваних навчальних результатів, визначених модельною навчальною програмою можна вилучивши / додавши деякі складники змісту й/або види навчальної діяльності, чи в межах певного року навчання змінити їхню послідовність. Створені навчальні програми затверджуються на педагогічній раді закладу загальної середньої освіти. Календарно-тематичне планування погоджується адміністрацією закладу загальної середньої освіти.